

AZ ERDŐ

1988.

NOVEMBER • XXXVII. ÉVFOLYAM

II. SZÁM

TÖBB ERDŐT A JÖVŐNKÉRT !

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT

ERDÉSZETI LAPOK

123. ÉVFOLYAMA

TARTALOM

VÁNDORGYÜLÉS 1988.	
A közgyűlés (Jérome René)	477
Dr. Herpay Imre: Megnyitó	483
Gáspár—Hantos Géza: Főtitkári beszámoló	486
Dr. Ébli György: Ellenőrző bizottsági jelentés	494
Hozzászólás (dr. Csibőnyi József)	496
Osztrogonác János: A Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság	498
A bemutatók (Jérome René)	502
Dr. Szemerédy Miklós: Tájéérténet	504
Szabó Jánosné: A debreceni Erdőpuszta parkerdőfejlesztési terve	507
Dr. Lovas Márton: A debreceni erdőpuszta növényvilága	510
Pankotai Gábor: Emlékezés Pfalz Károlyra és egy 100 éves évforduló	512
Dr. Balogh Zoltán: Erdész szemmel Hollandiában	514
Róka monológ (Virágh János)	517
<i>Címkép: A közgyűlés elnöksége</i>	
<i>A hátlapon: Hidrőrűrés mélyültetés a FEFAG bemutatóján</i>	
<i>(Prág Ferenc felvételei)</i>	

СОДЕРЖАНИЕ

Выездная сессия 1988	477
Д-р И. Хернау: Вступительное слово	483
Г. Гашпар-Хантош: Отчет главного секретаря о проделанной работе	486
Д-р Д. Эбли: Отчет ревизионной комиссии	494
Я. Острогонац: Фелш тисовское комплексное лесное предприятие	498
Д-р М. Семерици: История ландшафта	504
Сабо Э-не: План развития дебrecенского лесопарка «Ерд шпуста»	507
Д-р М. Ловаш: Флора дебrecенского лесопарка «Ерд шпуста»	510
Г. Панкотай: Воспоминания о Габоре Фальце	512
Д-р З. Балог: Глазами лесоведа в Голландии	514

CONTENTS

The 1988 Convention of the Hungarian Forestry Association	477
Herpay, I.: Addressing the Convention	483
Gáspár-Hantos, G.: Report of the General Secretary	486
Ébli, Gy.: Report of the Controll Committee	494
Osztrogonác, J.: The Felsőtisza Forestry and Wood-processing Enterprise	498
Szemerédy, M.: History of the Region	504
Szabó, J. Mrs.: Development Plan for the parkforest Erdőpuszta of Debrecen	507
Lovas, M.: The flora of the Debrecen Erdőpuszta	510
Pankotai, G.: Remembering Gábor Pfalz	512
Balogh, Z.: Holland with a forester eye	514

AZ ERDŐ

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. A szerkesztésért felelős: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11. Levélcím: 1860 Budapest, MEM EFH.

Kiadja: a Delta Szaklapkiadó és Műszaki Szolgáltató Leányvállalat, 1093 Budapest, Közraktár u. 4. Telefon: 175-200. Felelős kiadó: BUDAI FERENC főigazgató. Révai Nyomda Egri Gyár-egység, 3301 Eger, Vincellériskola u. 3. Felelős vezető: Horváth Józsefné dr. igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 20,— Ft. Előfizetés fél évre: 120,— Ft, egész évre: 240,— Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és hírlap Kúkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149. Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Index: 25 508

HU ISSN 0014-0031

VÁNDORGYŰLÉS 1988.

Debrecen, augusztus 12—13.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1988. évi vándorgyűlését számos előzmény után újra Debrecenben tartotta. Mind a közgyűlés, mind az ezt követő szakmai program számos elgondolkodtató elemben bővelkedett. Értékelő volt a múltat és iránymutató a jövőt illetően

A KÖZGYŰLÉS

Viharos egyesületi év után került sorra az 1988. évi közgyűlés. Ha visszafogottabban is, de vihar dúlt az ülésen is. Viharjelzőnek tűnt az elnöki megnyitó, amelynek során újra ígéretet kaptunk az év nagy vitájának teljes nyilvánosságára. A hullámok a főtitkári beszámolóban tarajoztak nagy jelentőségű kívánságokról számot adva. Az ellenőrző bizottsági jelentés a mélyben zajló áramlásokat engedte sejtetni. A jelentéshez *dr. Ébli György* a saját maga részéről még a következőket fűzte:

„Ha áttekintjük az ellenőrző bizottság legutolsó, 1985-ös választása óta eltelt, közel háromévi munkáját, akkor megállapíthatjuk, hogy munkánk egyenletes volt. Látványos dolgok ugyan nem történtek, munkánkhoz a megfelelő segítséget megkaptuk. A tevékenységek és a szervezetek folyamatos megújításának alapvető kívánalmával összhangban azonban, adott időszakonként módot kell adni a választott testületek vezetőinek megújítására is. A mai világban az öt év erre nagyon hosszú lenne. Ezért kérem, hogy az ellenőrző bizottság élén végzett 13 évi munkámra való tekintettel, vegyék tudomásul az elnöki funkcióról való lemondásomat. Megköszönöm a bizalmat, amit ilyen hosszú időn keresztül élvezhettem. Azt, hogy miként végeztem munkámat, önök meg tudják ítélni. Utódomat természetesen a betanulási időszakban — ha igényli — maximálisan segíteni fogom.”

A hozzászólások azután hol növelték, hol pedig fékeztek a morajlást. Az első hozzászóló *dr. Solyos Rezső* volt. Mondanivalóját az ágazatirányítás részéről tolmácsolt köszöntés után három fő törekvés vázolásába sűrítette. Az első a nyilvánossági munka halaszthatatlan szükségességének kielégítése, a második erdészeti politikánk prioritásainak megváltoztatása a változott környezetvédelmi és közgazdasági helyzetben, a harmadik pedig — ami ezzel szorosan összefügg — az ökonómia és az ökológia közötti helyes arány kialakítása. Mindhárom téma bővebb tárgyalására a jövőben minden bizonnyal sor kerül. Végül válaszolva a főtitkári beszámolóban AZ ERDŐ szerkesztését illető megjegyzésekre, felhívta a figyelmet arra, hogy a lap lehetőség az egyesületi tagság, az erdészeti szakközönség megnyilatkozására. Közlésre csak az kerülhet, amit valaki megírt, s ha ez közérdeket, közízlést nem sért, helyet kap a lap oldalain. A szerkesztéstől a tagság hallgatását nem ésszerű számonkérni. AZ ERDŐ az OEE kiadványaként az egyesületi állásfoglalások és az önként vagy felkérésre írt cikkek közlésével szolgálja egyesületünk céljait.

Az egyesületek működését összefogó MTESZ képviseletében *dr. Soós Gábor* ny. államtitkár az erdészeti berkeinkben zajló mozgások és az országos adottságok jó ismeretében, csitítani igyekezett a beszámolóban elhangzottakat. „Egész világ nem a mi birtokunk” figyelmeztetett a költő szavaival... Részleteiben ismertette a szövetség álláspontját a szakmai érdekképviselet tekintetében. Az MTESZ nem kívánja átvállalni a szakszervezetek feladatait. A kö-

zeljövőben kölcsönös tárgyalások alapján kívánja ez irányú terveit körvonalazni, majd vitára bocsátani, s végül a kormányzat elé terjeszteni. Legfontosabb szerepet ebben a hozzá tartozó egyesületek szakmai fejlesztésének elősegítése fogja játszani. Végül a szakma legfontosabb kérdéseiben a személyi ellentétek mielőbbi rendezésével egyértelmű egyesületi álláspont kialakítását kérte, hogy az a legfelsőbb elhatározások, ágazati programok meghatározásához biztos támaszul szolgálhasson.

Rakonczay Zoltán VTKM-miniszterhelyettes rövid felszólalásában emlékeztetett, hogy ő az elmúlt év vitáiban az egyesületi vélemény mellett állt. A szaklapban minden írásnak közlését tartotta szükségesnek, egységes felfogás kialakítása csak a szakmai sarokpontok tekintetében célszerű, de ezek vallását kötelezővé tenné.

Több hozzászólás nem lévén, az elnök *dr. Ébli Györgynek*, az ellenőrző bizottság jelentéséhez fűzött lemondását, határozathozatal érdekében, a közgyűlés elé terjesztette. Ezt érdemeinek elismerése mellett, elfogadták. Az így megüresedett tisztség betöltésére az elnök *dr. Anda Istvánt* hozta javaslatba. Ez a javaslat is egyhangú elfogadást nyert.

Dr. Anda István (45 éves) erdőmérnök, közgazdász az OEE ellenőrző bizottságának újonnan megválasztott elnöke. A Pílisi Parkerdógazdaság gazdasági főigazgató-helyettese. 1967-ben végzett Sopronban az Erdészeti és Faipari Egyetemen, 1967–76 között a Balatonfelvidéki EFAG-nál dolgozott különböző beosztásokban, 1976-tól jelenlegi munkahelyén és beosztásában. Az OEE-nek 1965-től tagja. 1973–76 között az OEE Keszthelyi helyi csoportjának titkára. 1974-től az OEE választmányának tagja. 1978-tól az OEE gazdaságtani szakosztályának titkára. 1985-től az OEE ellenőrző bizottságának tagja. 1975-ben egyesületi munkájáért Miniszteri dicséretben részesült. Nős, három gyermek apja.

A közbeiktatott szünet után *Osztrogonác János*, a vándorgyűlést rendező erdő- és fafeldolgozó gazdaság vezérigazgatója, az idő erőteljes előrehaladottságára való tekintettel csupán röviden vázolta a gazdaság adottságait, az itt elért eredményeket (írásban közreadott dolgozatát közöljük), majd a kitüntetések következtek.

Bedő Albert-emlékéremben részesült: *dr. Járasi Lőrinc*, *dr. Király László* és *Kozma Károly*.

Kaán Károly-emlékérmeket kapott: *Emmer Bernát*, *Kovács Jánosné* és *dr. Szász Tibor*.

Carolus Clusius-emlékérem tulajdonosa lett: *Albert László* és *Kuklis Kálmán*.

Egyesületünk javaslatára a magyar erdőzet fejlődését elősegítő, a szakmai érdekeket magas szinten képviselő, az e téren végzett kiemelkedő egyesületi társadalmi munkásság elismeréseként, a művelődési miniszter a „Szocialista kultúráért” kitüntetést adományozta

Sárvári Jánosnak, az ERTI tudományos titkárának, igazgatási osztályvezetőnek, az OEE helyi csoport titkárának.

A Termelősövetkezetek Országos Tanácsa elnöksége „Kiváló termelősövetkezeti munkáért” kitüntetésben részesítette

Huszár Józsefet, az Ibrányi Rákóczi Mgtsz erdőszét, az OEE nyíregyházi helyi csoport tagját.

A közgyűlés hangulatát befejezésként könnyű esztrádműsor oldotta fel. Ennek során a FAINFORG Vállalat bemutatta az újabban kialakított erdőszet formaruhát. Az egyes darabok általános tetszést arattak.

Az 1988. év Bedő Albert-émlékermesei

DR. JÁRÁSI LŐRINC
erdőmérnök
a miskolci erdőfelügyelőség igazgatója

Erdőmérnöki oklevele megszerzése óta a szakma különböző területein dolgozott nagy szorgalommal és szakértelemmel. Kiemelkedő teljesítményt nyújtott az erdőfeltárás és környezetfejlesztés, valamint az erdőfelügyelet irányítása terén.

DR. KIRÁLY LÁSZLÓ
erdőmérnök

az Erdészeti és Faipari Egyetem
erdőrendezéstani tanszék tanára

Erdőmérnöki oklevele megszerzését követő pályafutásában üzemegységvezető-helyettes, erdőrendező, erdőrendezési és számítástechnikai fejlesztő és szervező. Nagy felkészültséggel vesz részt az erdőrendezési útmutatók és irányelvek kidolgozásában. Jelentős munkásságot fejt ki a felsőfokú erdészeti oktatás keretében az Erdőrendezéstan I–II., a Számítástechnika és Dendrometria, a Fa-terméstan tantárgyak összeállításában diszciplináris kutatási eredmények bevezetésével, — nagy mértékben fejlesztve és gazdagítva ezzel a magyar erdészeti szakirodalmat. Erdőtervezői, erdőfelügyelői és számítástechnikai továbbképzések megszervezője.

Sokat tett Borsod-Abaúj-Zemplén megye közjóléti fejlesztési terveinek elkészítéséért. Nagy szerepe volt abban, hogy az erdőgazdálkodók és az erdőfelügyelők között korrekt, jó kapcsolat alakult ki. Tevékenysége közben mindig úgy törekedett a kompromisszumok kialakítására, hogy abból az erdő kárt ne szenvedjen.

Az OEE erdészettörténeti szakosztályának vezetőségi tagja, ahol aktív munkásságot fejt ki. A szakosztály keretében feldolgozta a zempléni tájak erdőgazdálkodásának és az erdőgazdálkodással kapcsolatos, egyéb tevékenységeknek fejlődési és kialakulási történetét olyan mélységig, amely alapját képezte sikeres doktori értekezésének. Történetkutató munkásságát ma a Bükk fejlődéstörténetével folytatja.

Egyesületi munkássága évtizedeken át kimagasló. Egyik alapítója az erdőrendezési szakosztálynak, majd létrehozta és megszervezte a rendszerszervezési szakosztályt, amelynek elnöke.

KOZMA KÁROLY
erdész

a Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság baktalórántházi erdészeti igazgatóság erdészeti igazgatója

Az erdészeti technikum elvégzése után, több mint három évtizedes erdőgazdasági szolgálata alatt nagy szakmai gyakorlatra tett szert. Érdeklődési köre rendkívül szerteágazó, ezáltal munkakö-

re összetett, komplex feladat megoldását jelenti számára: a csemetetermeléstől az erdőművelésen és fahasználaton keresztül a fafeldolgozási ipar által előállított félkész, illetve kész termékig. Szakmai munkáját az új megoldásokra való törekvés, a kezdeményezőkézség jellemzi. Nem lankadó szorgalommal, alapos odafigyeléssel igyekezett megismerni az erdészeti igazgatóság termőhelyi adottságait, amelynek eredményeként az általa létesített jó minőségű erdőültetés és jól kezelt fiatalos több száz hektárja bizonyították kiváló szakértelmét és szakmaszeretetét.

Az OEE helyi csoport vezetőségi tagjaként kiemelten kezeli az egyesületi munkát. Örömmel ad helyet az OEE központi rendezvényeinek. A környező állami gazdaságok és termelőszövetkezetek szakembereit bevonva az egyesületi életbe szakmai továbbképzés szervezésével igyekszik munkájukat elősegíteni. Baktalórántházán erdészklubot és helytörténeti, valamint szakmai gyűjteményt létesített. Nagy érdemei vannak a vonzó egyesületi klubélet megszervezésében, kialakításában és folyamatos vitelében.

Az 1988. év Kaán Károly-émlékermesei

EMMER BERNÁT
erdész

a MN Budapesti Erdőgazdaság süttöi erdészetének nyugalmazott kerületvezető erdésze

Fő munkaterülete a somlyói kerület volt. Munkájáról tanúskodik több száz hektáros sikeres erdőfelújítás. A somlyói csemetekert vezetőjeként sok millió csemetét termelt meg. A 30 ha-os neszemlyi arborétum kivitelzése, a szükséges exóták nagy részének megnevelése, az arborétumban végzett munkák irányítása gondos és lelkiismeretes munkásságát dicséri. Az arborétum országos hírűvé vált. Európa egyik legszebb állomány-szerűen nevelt exotagyűjteménye. A fiatal szakemberek nevelésében élen járt, több gyakornokából kiváló szakembert képzett. Szakmai tudásával, emberi tulajdonságaival tiszteletet és szeretetet érdemelt ki munkatársaitól.

Egyesületi munkásságát az arborétumban szervezett rendezvények, kertészeti szakemberek tapasztalatcseréi és egyéb rendezvények alkalmával a fagyűjtemény lelkes bemutatása, mély szakértelmet és tudást tükröző előadásai jellemzik.

KOVÁCS JÁNOSNÉ
erdőmérnök

Mintegy negyed éve a Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság erdőművelési ágazatának dolgozója. Ezt megelőzően hosszú időn át a Szabolcs-Szatmár Megyei MGT SZ Területi Szövetség erdészeti csoportvezetőjeként 57 mgtsz-ben szakirányítási munkát végzett. Munkája, irányítása eredményeként számottevően javult a szakirányított szövetkezetek erdőgazdálkodása. Felszámolta a nevelővágásokban meglévő lemaradást, a felújítási hátralékot. Közreműködött több mint 4000 ha új erdő telepítésében, szervezte a betanított motorfűrészeseke tanfolyama beindítását és sokat fáradozott a termelőszövetkezeti erdészek létszámának növelésében. Az 1982-ben megalakult TOT erdészeti koordinációs bizottság titkáráként eredményesen szervezte meg a TOT keretében a mgtsz erdészeti gazdasági társaságok igazgatóinak és az erdőgazdálkodási főágazatvezetőknek egy hetes továbbképző tanfolyamait, amely tanfolyamokon a továbbképzés témakájában az időszerű tsz erdőgazdálkodás témáit szerepeltette. Szakmai irányító munkáját a mgtsz-ek elismerték, amely egyértelműen a tsz erdőgazdálkodás magasabb színvonalának elérését, eredményességét szolgálta.

Példamutató és sokoldalú egyesületi munkát végez. A helyi csoport propaganda felelőse, az OEE szervezési és propagandabizottságának, az OEE díjbizottságának aktív tagja; a termelőszövetkezeti szakosztályban a szakmai továbbképző munkabizottság vezetője. Munkájának és személyének köszönhető annak a közvetlen kapcsolatnak kiépítése és megteremtése, amely az OEE termelőszövet-

kezeti szakosztály és a TOT erdőgazdasági koordinációs bizottság között folyamatosan biztosított.

DR. SZÁSZ TIBOR
erdőmérnök

az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott tudományos főosztályvezetője

A magyar erdészeti kutatás kiváló személyisége. Munkássága úttörő és meghatározó az erdészeti munkatudományban. Az erdei munkások munkakörülményeinek javításában, a fahasználásban, az üzemi és munkaszervezésben jelentős eredményt ért el. A világversenyre fejlődött fakitermelő verseny elindítója. Szakirodalmi munkássága: több mint félszáz tanulmány, öt könyv, három tankönyv. Társ szerzője 19 könyvnek. A „Famunkák szakszerűen” és „Famunkák jó szerszámmal” c. művei névó díjat érdemeltek ki. Kidolgozta az erdészeti óvórendszabályokat, a motorfűrészese döntési technológiát, kimunkálta a fakitermelésben bevezetett fejvédő döntősisakot.

Az egyesületnek évtizedeken át fáradhatatlan aktivistája volt a fahasználati és a gépesítési szakosztályban. A helyi csoportoknál a szakmai továbbképzés keretében több száz előadást tartott. Jelenleg a budapesti szeniorok bizottságának ügyvezető elnöke, elindítója és szervezője a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök Veteránisszimusok Körének.

Az 1988. év Carolus Clusius-emlékermesei

KUKLIS KÁLMÁN
nyugalmozott gombaágazati vezető

1950-ben szerezte meg gombaszakértői képesítését, majd tagja lett az OEE Mikológiai Társasága jogelődjének tekinthető botanikai szakosztály mellett működő gombász körnek. 1953 óta, nyugdíjba vonulásáig mindennapi kapcsolatba került a gombakereskedelemmel, -értékesítéssel, gombaexporttal, az Erdei Termék Vállalat munkatársa lévén.

1965-től napjainkig tevékeny és aktív előadója a gombaismerő tanfolyamoknak. Elismert, igen jó előadó, aki nemcsak a gombák világában mozog nagy könnyedséggel, hanem kitűnő általános biológiai, botanikai tájékozottsága révén, egészében mutatja be és értékeli az erdők és a mezők gomba-, növényvilágát. Hosszú évtizedek óta vizsgáztatója a gombatanfolyamoknak. 1965 óta a társaság vezetőségi tagja. Társszerzője több gombaismerő jegyzetnek, szabványnak és egyéb

szakanyagoknak. A társaságban nagy figyelemmel kísért, igen sikeres előadásokat tart, az egyesületi élet aktív részese, nagyszámú bel- és külföldi gombász tanulmányút szervezője.

ALBERT LÁSZLÓ
szaktanácsadó

A fiatalabb mikológus generáció kiemelkedő képességű tagja. A gombarendszertan egyes területein magas színvonalú, elmélyült munkát végzett, amelynek eredményeiről gyakran számolt be szakelőadásokban, szakkikkekben. Az OEE Mikológiai Társaságának 1986 óta vezetőségi tagja, aktív szerepet vállalt az újraindult gombaismerő tanfolyamokon. Mikológiai munkássága ígéretes, a gombarendszertanban egyik méltó utódává válhat a ma elő idősebb, nemzetközi tekintélyű mikológus nemzedéknek.

Az OEE elnöksége a CAROLUS CLUSIUS emlékérem adományozásával a rendkívül kiemelkedő, értékes szakmai és társadalmi munkát ismeri el.

Kína rovar- és gombakárosított erdőterülete messze meghaladja az összes erdő-sítettét. Az ismert 3000 rovarfajból 2400 a károsító és különösen az utóbbi években bevándoroltak okoznak gondot. Az amerikai medveszövőt (*Hyphantria cunea*) „fenyősáskának” becézik, 1979-ben fedezték fel északkeleten és megfékezésére kellő tapasztalat hiányában rohamosan elterjedt. A „fenyőráknak” elnevezett pajzstetű (*Hemiberlesia pitysophila*) 1982-ben Hongkong, Macau felől hatolt be és 1987-ig 430 000 ha területet árasztott el 18 város és körzet területén. A „fenyő-AIDS”-ként közismert *Bursaphelenchus xylophilus* egyenesen kipusztulással fenyegeti Kínában a fenyveseket. Nanjingban fedezték fel elsőnek 1982-ben. Először csak 200, 30–60 éves feketefenyőfa esett áldozatául, de 1987-ben ezek száma már 500–600 ezerre rúgott. Elterjedése ma már több mint 13 000 ha. A károsítók ilyen gyors elterjedésének okát legfőképp az utóbbi évtizedekben telepített erdők elegyetlenségében és a védekezés elmulasztásában látják.

(AFZ 1988. 19. Ref.: Jérôme R.)